

Et forkortet og redigert utgave av årsmøtetalen til Jon Helle, Longyearbyen 13.04.16

Kjære alle

Overlegeforeningen jobber på vegne av ca. 9440 medlemmer. Som hovedtema for talen i år har jeg valgt "fellesskapet". Overlegene har den spisseste kunnskapen og den bredeste kompetansen, vi utfyller hverandre, og med vårt samhold er vi sterke. (og våre erfarne klinikere løser)

JF Kennedy sa: Vi valgte å dra til månen, ikke fordi det er lett, med fordi det er vanskelig.

Litt slik er det også å være både tillitsvalgt og overlege. Det vanskelige er stimulerende, og vi vil noe, for fellesskapet i samfunnet.

Nasjonal helse- og sykehusplan (NHSP)

Landsstyret 2015 i Legeforeningen vedtok en enstemmig resolusjon om akuttisykehus. Satte vi oss da utenfor, eller satte vi dagsorden og slo ned en viktig påle? Vi har fått mye oppmerksomhet for standpunktet, også på Stortinget og i regjering. Vi har med vedtaket:

1. Bremsset sentralisering
2. Styrket verdien av lokalsykehus
3. Fått gjennomslag for stedlig ledelse

Her har Of hatt en veldig sentral rolle.

NHSP fikk knapt flertall på Stortinget, selv om man er enig i mye. Vi må bidra til noe mer, nemlig en bred felles plattform for sykehusstruktur. Som Pippi Langstrømpe sa: "De store og sterke må være snille". Dvs. at de store sykehusene må ivareta og sikre de små, og de små må støtte hverandre, ikke krige.

For å bli litt svulstig og kombinere Martin Luther Kings "I have a dream" og J.F. Kennedys "Ich bin ein Berliner" er min drøm at vi alle er på lag og kan si at vi er litt kristiansundere og moldensere, litt arendalitter og kristiansandere, etc.

"Fryktkultur"

Dette er et krevende begrep. Men det har uansett vært mye oppmerksomhet på en ukultur det må ryddes opp i. Det har også dukket opp nye begrep som "hard HR" og "satt i prosess".

Vi trenger åpenhet, de kritiske røster og den reelle debatten. Vi tar ansvar for demokratiet og fellesskapet. Vi skal bruke vår styrke, som enkeltpersoner og gruppe, være forbilder og få andre med oss.

Glansbildenes tid må være forbi. Kommunikasjonsavdelinger i sykehus kan ikke brukes til å lage falske skjønmalinger eller til å angripe egne ansatte og tillitsvalgte i media. Vi vil gjerne ha frem alt det gode som gjøres i sykehus, men også det som ikke fungerer. Men vi skal også passe på. Vi skal ikke gjøre hverandre utrygge, og vi skal bygge en åpenhet og dermed ivareta både kvalitet og pasientsikkerhet.

Ledelse

Ganske mange av våre medlemmer er ledere, til dels veldig gode ledere. Ledelse handler om å sette mål, vise vei, gå foran og få de ansatte med seg. Lederprisen til Legeforeningen viser at vi har mange gode forbilder, også blant ikke-leger som f.eks. Bleikelia på Ringerike. Også i 2016 har vi fått mange gode kandidater til prisen, og Of vil fortsatt stimulere leger til å gå inn i ledelse, med ulike ledertiltak.

Men jeg savner to egenskaper hos en del ledere:

1. Å se seg selv utenfra og andre innenfra
2. Å beklage feil på egne vegne

Leger begår feil og beklager, og oppfordres av både presse og ledelse til å beklage og å lære av sine feil. Men kunne ikke ledere (og pressen for den saks skyld) litt oftere beklage egne feil, ikke bare på vegne av sykehuset? Det er som i det berømte og absurde skuespillet av Samuel Becket (som fikk Nobelprisen i 1969): "Mens vi venter på Godot" fra 1948. To landstrykere, Vladimir og Estragon, vener på Godot som aldri kommer. Livet til landstrykerne dreier seg om å vente på en illusjon og forsømmer livets muligheter.

Foretaksmodellen

Rammen rundt oss på fantastiske Svalbard med sol og hvite fjell og godt program får fram det beste i oss. Men: Får foretaksmodellen som ramme for sykehusene fram det beste i oss som leger i den kliniske hverdag? Humringen fra salen sier sitt! På landsrådsmøte i Of i 2015 sa jeg at vi var så misfornøyde med i hvert fall deler av modellen at vi ville bruke penger på utredninger på alternativer. Det arbeidet er i gang. Of har vært en pådriver for at Legeforeningens sentralstyre vedtok dette som satsingsområde i fjor høst. Of har vært en sentral premissgiver for hvordan hovedforeningen har grepet an dette pågående arbeidet. Et utredningsarbeid for oss ledes av helseøkonom Jon Magnussen ved NTNU og inkluderer flere forskere ved NTNU, UiO og Københavns universitet. Rapporten legges fram i mai.

Samhandlingsreformen

Fungerer den? Vi ser at kommuner i økende grad søker etter leger med sykehusspesialister. Får kommunene så dårlige pasienter at de må bygge opp en halvannen-linjetjeneste? Er dette ønskelig? Bladet vårt, Overlegen, har Samhandlingsreformen som hovedtema i nr. 2-16.

Kurs for styrerepresentanter i HF og RHF og KTV

Dette ble tatt opp i årsmøtetalen i fjor og er fulgt opp med seminar 17.03 med eksterne forelesere som bl.a. ekspedisjonssjef i HOD Frode Myrvoll, og Rolf Utgård, kjent som tidligere tillitsvalgt gjennom mange år i næringslivet. Tilbakemeldingene på seminaret var gode og vi lager en oppfølger til høsten. Målet er å støtte styrerepresentantene i forkant og underveis i krevende posisjoner.

Helsevesenets økonomi

Dette er et krevende tema. Alt og stadig mer skal skje innenfor rammen. Og alltid får vi høre at det er det beste statsbudsjettet noen gang. Men noen funksjoner blir hengende etter. Politisk jobber vi med rammene, men oppnår lite. Alternativet er at politikeren må legge lavere ambisjoner. En bedre balanse mellom ambisjoner og finansiering er nødvendig. Men hvem skal si fra når grensene for hva vi kan klare er nådd? Er det de tillitsvalgte? Hva med lederen som er ansvarlige? Her har heldigvis flere ledere ulike nivå, både på avdeling, HF- og RHF-nivå tatt til orde for bedre.

Spesialiststruktur og spesialistutdanning

Legeforeningen fikk en viktig rolle i fortsettelsen etter at HOD i desember grep inn og bestemte. Men vi har nå en veldig stor jobb i våre spesialitetskomiteer, en jobb for fellesskapet, dvs. også for både HOD, Helsedirektoratet og RHF-ene.

Veiledning av leger i spesialisering vil bli sterkere vektlagt i ny modell. Og da får overlegene større forventninger lagt på seg. Er dette også noe som skal ordnes "innenfor rammen"? Antakelig. Og da kan det bli krevende å få alt til å gå rundt i en presset hverdag med fokus på drift.

Legeforeningen.no

Nettsidene til Legeforeningen er under betydelig forbedring, bl.a. etter at Of sendte et brev om behov for dette. Brevet er svart opp av generalsekretæren om at 2016 blir brukt til stor omlegging til en bedre funksjonalitet. Dette er et stort fellesskapsprosjekt som Of ønsker å støtte oppunder.

Samarbeidet Of – Ylf

Vi har innledet et litt tettere samarbeid med Ylf fordi vi har mange likartede utfordringer i sykehus. Vi har derfor hatt felles styremøte i Trondheim, har planer om et samarbeid med Yngreleger.no og vi har ønsker om fellesarrangement på fremtidige vårkurs/landsråd.

Vårens forhandlinger

I England har myndighetene fremmet krav om arbeidsdag for leger fra 07-22 mandag til lørdag. Samtidig ser vi at norske leger jobber gratis overtid tilsvarende ca. ett Ahus i tillegg til lange arbeidsdager. Vi har behov for innflytelse over arbeidstiden. Noen vil si at det allerede drives "rovdrift" på enkelte leger. Spekter vil ha mer styring og enda mer fleksibilitet og sier i Dagens Næringsliv 11.04.16: "Mange tillitsvalgte er stokk konservative når det kommer til å endre tariffavtaler i takt med tiden."

Expert sier opp tariffavtaler, vil vekk fra det kollektive og forhandle med hver enkelt. Vi har vært i Arbeidsretten mot Spekter og vunnet to av tre saker. Det ble mye oppstandelse om ivaretagelsen av gravide i 3. trimester etter saken vi tapte.

Spørsmålet er om vi går mot konflikt. Streik ble første gang brukt i Egypt, i Nekropolis i det 20. egyptiske dynasti ca. 1100 før Kristus. Streikegrunnen var mangel på hvitløk som arbeiderne brukte for å øke utholdenhet og generell helse.

Hva nå?

Takk

Det er grunn til å takke alle tillitsvalgte, kurskomite, lederutvalg, valgkomite, sekretariat og redaksjonen i Overlegen for en betydelig innats for fellesskapet.

Til slutt

Vi skal sikre både fag, kvalitet og pasientsikkerhet. Og da skal vi ha med oss både hode og hjerte. Pascal, en fransk matematiker/fysiker/filosof på 1600-tallet sa: "Hjerte har sin egen forstand som forstanden ikke alltid forstår".

Når vi sammen, i fellesskapet, bruker både hode og hjerte og våre komplementaritet, blir vi en veldig viktig samfunnsaktør.